

2023-03-15

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: FRN 2023-00025

Uppföljning av fritidsnämndens arbete med strategin för Ett drogfritt Nacka för unga 2022

Förslag till beslut

Fritidsnämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige i Nacka har den 21 maj 2018, (§102, KFKS2016/742), antagit strategin Ett drogfritt Nacka för unga som anger mål och riktmärken för ett samhälle för unga som är fritt från alkohol, narkotika, dopning och tobak.

Strategin Ett drogfritt Nacka för unga gäller för alla verksamheter som verkar på kommunens uppdrag, såväl kommunala, privata som fristående. Alla berörda nämnder, arbets- och företagsnämnden, kulturnämnden fritidsnämnden, socialnämnden och utbildningsnämnden har utifrån sina respektive ansvarsområden uppdraget att se till att strategin genomförs och följs upp.

Fritidsnämnden har ansvar att bidra med aktiviteter/åtgärder under punkterna:

- A. Nolltolerans mot Narkotika, Dopning och Alkohol för barn och unga
- B. Minska tobaksbruk och förhindra att barn och unga börjar använda tobak

Fritidsnämndens arbete består i att tillhandahålla lokaler som ska vara fria från tobak, alkohol, narkotika och dopning. Ställa krav på utförare av verksamhet för barn och unga att ha och följa utarbetade policys och handlingsplaner gällande ANDTS samt erbjuda kompetensutveckling för föreningslivet.

Ärendet

Kommunfullmäktige i Nacka har den 21 maj 2018 antagit strategin Ett drogfritt Nacka för unga som anger mål och riktmärken för ett samhälle för unga som är fritt från alkohol, narkotika, dopning och tobak (§102, KFKS2016/742). I samband med att strategin antogs föll det sig naturligt att kommunen i allt sitt arbete ska sträva efter att nå såväl de nationella som de regionala målen inom ANDTS-området (Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak och Spel). Det fanns därför inget behov av att kommunen själv

formulerade liknande mål utan satte fokus på det som var och fortfarande är den största utmaningen, droganvändningen hos unga i Nacka. Strategin fick därför namnet Ett drogfritt Nacka för unga.

Under hösten 2018 bildades styrgruppen för strategiarbetet, som för kommunstyrelsen ska svara för att hålla ihop arbetet och följa upp det på ett övergripande plan. I detta ingår att följa upp vilka resultat som nås inom all kommunalt finansierad verksamhet kopplat till strategin och utifrån dessa stimulera utvecklingen av arbetet.

Det som särskilt ska följas upp och stimuleras är:

- A. Nolltolerans mot narkotika, dopning och alkohol vad gäller barn och unga.
- B. Minska tobaksbruk och förhindra att barn och unga börjar använda tobak.
- C. Stöd och vård till dem som hamnat i missbruk eller beroende.

I uppföljningen ska kvalitet belysas med olika mått och ur olika perspektiv utifrån nämndernas olika ansvarsområden. Uppföljningen av kvalitet ska redovisas öppet och tillgängligt. En framgångsfaktor är att lyfta fram och synliggöra det positiva samtidigt som det är viktigt att gå vidare med och fördjupa sig i det som verkar vara eller är förbättringsområden i punkterna ovan. Framgångsfaktorer och förbättringsområden ska ligga i fokus för de stimulerande insatserna. Även Stockholmsenkäten är ett viktigt verktyg i varje nämnds uppföljning och utvärdering.

Strategin Ett drogfritt Nacka för unga gäller för alla verksamheter som verkar på kommunens uppdrag, såväl kommunala, privata som fristående. Alla berörda nämnder, arbets- och företagsnämnden, kulturnämnden, fritidsnämnden, socialnämnden och utbildningsnämnden har utifrån sina respektive ansvarsområden uppdraget att se till att strategin genomförs och följs upp.

Vad görs för att uppnå ett drogfritt Nacka?

Inom kommunens olika processer genomförs aktiviteter som alla ska bidra till det förebyggande ANDTS-arbetet. Kopplat till arbetet finns en matris, där det inom varje nämnds ansvarsområde finns ett antal aktiviteter som särskilt ska följas upp och utvärderas. Fritidsnämnden deltar i det lokala trygk- och säkernätverk som samverkar med civilsamhället samt tar del av och analyserar resultatet från Stockholmsenkäten.

Stockholmsenkäten

Stockholmsenkäten genomförs i Stockholms län vartannat år. Den vänder sig till alla elever i grundskolans årskurs 9 och gymnasiet årskurs 2. I mars 2022 besvarades enkäten av 2219 elever i Nacka kommuns skolor, svarsfrekvens 80 %. Elevernas svar ger kommunen en ögonblicksbild av deras livssituation. Vi kan utläsa av svaren att ungas användning av e-cigarett och vitt snus ökar. Flickor i årskurs 9 uppger att de mår

psykiskt dåligt. 50 % av flickorna i jämförelse med pojkarnas nära 70 % uppger att de ofta tycker det är riktigt härligt att leva. Storkonsumtionen av alkohol bland unga har minskat i båda åldersgrupperna. Så även narkotikabruket, störst minskning ses bland gymnasieeleverna. Nackas unga deltar i fritidsaktiviteter i högre utsträckning än unga i övriga länet. Andra skyddsfaktorer är att de unga trivs och känner sig trygga i sina bostadsområden, deras föräldrar har i hög grad sysselsättning och relationen mellan unga och föräldrar är god. Få uppger att de utsatts för brott, över 90 % i alla åldersgrupper svarar att de inte utsatts för brott det senaste året.

Fritidsnämndens uppföljning av strategin

Fritidsnämnden har ansvar att bidra med aktiviteter/åtgärder under punkterna:

- A. Nolltolerans mot Narkotika, Doping och Alkohol för barn och unga
- B. Minska tobaksbruk och förhindra att barn och unga börjar använda tobak

I bifogad matris, bilaga 1, presenteras både det löpande arbetet där det finns fastställda regler och kriterier som alltid ska följas plus specifika aktiviteter som genomförts under 2022. Sammanfattningsvis kan nämnas att fritidsnämnden alltid:

- Tillhandahåller lokaler som ska vara fria från tobak, alkohol, narkotika och dopning.
- Ställer krav på utförare av verksamhet för barn och unga att ha och följa utarbetade policys och handlingsplaner gällande ANDTS.
- Erbjuder kompetensutveckling för föreningslivet.

Utöver detta har fritidsnämnden under 2022 möjliggjort för föreningar att söka projektbidrag för lovverksamhet vilket utökade möjligheten för föreningar/aktörer att erbjuda lovverksamheter som är ANDTS-fria. Föreningslivet har fått bidrag för att, under sommarlovet, genomföra vuxenvandringar i syfte att öka vuxennärvaro och trygghet i sitt närområde. Detta resulterade i vandringar under sex veckor i tre olika kommundelar, Fisksätra, Sickla-ön och Älta. Inom framtidsfondsprojektet ”Tillsammans för ett drogfritt Nacka för unga” har flera idrotts- och fritidsaktörer sökt och fått bidrag för drogförebyggande projekt för och med unga. Dessa återstår att slutföras och redovisas under 2023.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet har inga direkta ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Att fritidsnämnden erbjuder barn och unga i Nacka drogfria kostnadsfria mötesplatser samt stöttar föreningslivet i kommunen genom bland annat utbildningsinsatser bidrar i

hög grad till det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, doping och tobak i syfte att få barn och unga att inte nyttja dessa. Ett samordnat förebyggande arbete mellan nämnderna är avgörande för att minska risken för missbruk i familjer och bidrar därmed till en minskad utsatthet för barn och unga i Nacka kommun.

Bilaga

Bilaga 1: Matris aktiviteter 2022 Ett drogfritt Nacka för unga, Fritidsnämnden och Kulturnämnden, 2023-03-15

Anders Mebius
Kultur- och fritidsdirektör
Stadsledningskontoret

Sabina Plomin
Utvecklingsledare
Kultur- och fritidsenheten